

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte
Catedra de psihologie**

Aprobat
La ședința Catedrei de Psihologie
din: 27.10.2015
proces verbal nr: 2
Șefa catedrei : Silvia Briceag, conf. univ., dr.
Recenzent: Silvia Briceag, conf. univ., dr.
la Consiliul Facultății
SEPA
din: 08.12.2015
procesul verbal nr: 3

CURRICULUM

Cursul universitar

Psihologia mărturiei judiciare

Informații despre titularul de curs:

Nume: *Mihail Șleahtițchi*

Titlu științific : *conferențiar universitar, doctor in psihologie, doctor în pedagogie*

Informații de contact:e-mail : *mihaislehtitchi@yahoo.com*

Orar consultații: *Vineri, 15.50 – 17.00*

Bălți, 2015

Universitatea de Stat "Alec Russo" din Balți		Denumire unității de curs	
Facultatea	<i>Științe ale educației, psihologie și arte</i>	Psihologia mărturiei judiciare	
Catedra	<i>Psihologie</i>		
Domeniul general de studiu	<i>32 Științe sociale</i>	Categoria disciplinei (F/G/U/S/M²): F	Semestrul (1-8): 3
Tipul programului	<i>Program de profesionalizare</i>		
Denumirea programului (specializarea)	<i>Psihologie judiciara</i>	Tipul unității de curs (O/A/L³): O	

I. Structură disciplină

Număr de ore/săptămână				Credite	Total ore/ Semestru⁴	Total ore de activitate individuală⁵	Forma de evaluare (C/Exs/Exo/Eec/T)⁶	Limba de predare
Curs	Sem.	Lab.	Proiect					
2	3	-	-	5	40	110	Exo	Româna

II. Personal didactic

	Gradul didactic	Titlul științific	Prenumele și numele	Încadrarea (titular/cumul)
Curs	<i>conf. univ.</i>	<i>dr.</i>	<i>Mihail Șlehtițchi</i>	<i>titular</i>
Seminar	<i>conf. univ</i>	<i>dr.</i>	<i>Mihail Șlehtițchi</i>	<i>titular</i>

III. Precondiții de accesare a disciplinei (se menționează disciplinele care trebuie studiate anterior)

Cunostinte si competente din domeniile: **psihologie generală, psihologie diferențială, psihologia vârstelor, psihologie socială, psihologie judiciară, psihologia gender, psihopatologie, sociologia crimei și criminalității, criminologie și criminalistică**

IV. Obiectivele disciplinei (maximum 10 rânduri, în corelare cu obiectivele și misiunea specializării, exprimate prin deprinderi, aptitudini și competențe)

Cursul *Psihologia mărturiei judiciare* este chemat să le ofere studenților-masteranzi competențele necesare identificării entității fenomenului de mărturie judiciară, a cauzelor care stau la baza apariției lui, a formelor prin care el se impune și a efectelor cauzate de existența lui .

V. Tematica disciplinei

Curs	<p>Mărturia judiciară: aspecte noționale. Problematika psihologică a mărturiei judiciare. Substratul psihologic al relației procesuale „martor - magistrat”. Mărturia de bună credință: delimitări conceptuale. Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: <i>considerente de ordin general</i>. Mărturia de rea credință: delimitări conceptuale. Psihologia mărturiei judiciare - un domeniu în ascensiune. Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în identificarea infractorilor. Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.</p>
Seminar	<p>Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Teoria „<i>unghiului de deviere</i>” și rolul ei în explicarea procesului de mărturie judiciară. Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință, de la faza <i>recepției senzoriale</i> la cea a <i>reactivării informațiilor</i>. Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor, de la <i>recunoașterea persoanelor</i> la <i>recunoașterea după fotografii</i>. Controlul veridicității mărturiei judiciare suspectate a fi de rea credință [după criteriile: <i>sursa mărturiei, poziția martorului în raport cu părțile din proces, condiția socio-morală și psihocomportamentală, interesul manifestat de martor față de problematica probațiunii sau/și buna credință în evaluarea mărturiei</i>]. Abordări empirice de ultimă oră în domeniul mărturiei judiciare.</p>

VI. Bibliografie minimală obligatorie:

- *Bogdan T., Sântea I. Psihologia martorului și mărturiilor // T. Bogdan, I. Sântea. Psihologie judiciară. – București: Editura Themis Cart, 2009.*
- *Butoi T., Butoi I. – T.. Problematika psihologică a mărturiei și a martorului // T. Butoi, I.-T. Butoi. Psihologie judiciară. Tratat universitar. – Volumul I. - București: Editura Fundației România de Măine, 2001. – P.138 – 223.*
- *Toma D.T. Psihologia martorului și tactica ascultării. – București: Editura Focus, 2005.*
- *Еникеев М.И. Психология допроса свидетеля // М.И. Еникеев. Общая и юридическая психология. - СПб: Издательский Дом Питер, 2004. – С. 486 – 498.*
- *Чуфаровский Ю.В. Психология допроса свидетелей // Ю.В. Чуфаровский. Юридическая психология. - Москва: Издательство Право и Закон, 1997. – С. 232 – 238.*

VII. Metode didactice folosite

Curs: *expunerea, dezbaterea, comparația, interpretarea statistică, intervenția analitico-sintetică, problematizarea, prezentarea grafică, demersul euristic dirijat ;*

Seminar: *dezbaterea, focus-group-ul, tehnica dosarului academic, studiul de caz, testarea docimologică, rezolvarea de probleme/exerciții.*

VIII. Evaluare:

Pre-condiții	<p>Efectuarea tuturor activităților cu caracter evaluativ în cadrul orelor practice (seminarelor): <i>focus-group-uri, studii de caz, testări docimologice, rezolvări de probleme/exerciții etc.</i></p>
---------------------	--

		Modalități și mijloace de evaluare	Procent din nota finală
<i>Evaluare finală:</i>		<i>Examen oral</i>	40%
<i>Evaluare curentă</i>	<i>Seminar</i>		60%
	<i>Teza de an</i>		

Data avizării:

Șefa Catedrei de psihologie:

Conf. univ. dr. Silvia Briceag

Titular curs:

Conf. univ. dr. Mihail Șlehtițchi

1.Repartizarea orelor conform planului de studii

Denumirea disciplinei/specialitatea			Psihologia mărturiei judiciare					
Forma de invatamint	sem	Nr. credite	Total ore		Ore prelegeri	Ore seminare	Ore laborator	Forma evaluare
			auditoriale	St.ind.dir.				
<i>Cu frecvență la zi</i>	1	3	40	110	10	30	-----	examen

2. Descrierea disciplinei:

a) *Locul si rolul disciplinei in contextul concepiei de formare profesională a specialistului :*

Cursul *Psihologia mărturiei judiciare* este chemat să le ofere studenților-masteranzi competențele necesare identificării entității fenomenului de mărturie judiciară, a cauzelor care stau la baza apariției lui și a consecințelor pe care el le provoacă. Parcurgând faza teoretică (care va include teme acoperind definirea conceptului de *mărturie judiciară*, identificarea *problematicii psihologice a mărturiei judiciare* sau/și *tipologia mărturiei judiciare*), studenții vor avea posibilitatea să se antreneze în într-o serie de acțiuni cu caracter practic(dezbateri și testări docimologice asupra specificității fenomenului de mărturie judiciară, evaluarea veridicității mărturiei judiciare suspionate a fi de rea credință, rezolvare de probleme și exerciții cu referire la posibilitățile de aplicare a datelor din sfera psihologiei mărturiei judiciare etc.). La finele cursului, studenții vor trebui să probeze că au atins un anume nivel de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor din domeniul psihologiei mărturiei judiciare și că, totodată, pot aplica datele din acest domeniu în scopul identificării infractorilor și profilaxiei acțiunilor cu caracter infracțional.

b) *Competențe dobândite:*

Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei):

- cunoașterea și conștientizarea impactului pe care îl au cunoștințele și competențele din domeniul psihologiei mărturiei judiciare ;
- cunoașterea principiilor și paradigmatelor care stau la baza funcționării psihologiei mărturiei judiciare ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și concepțiilor care explică natura psihologică a mărturiei judiciare ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și concepțiilor care explică consecințele fenomenului de mărturie judiciară ;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor și concepțiilor care explică particularitățile psihologice ale fenomenului de mărturie judiciară ;
- cunoașterea și înțelegerea caracterului specific al strategiilor de aplicare datelor din domeniul psihologiei mărturiei judiciare în identificarea infractorilor;
- cunoașterea și înțelegerea caracterului specific al strategiilor de aplicare datelor din domeniul psihologiei mărturiei judiciare în profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.

Explicare și interpretare :

- explicarea și ilustrarea diferențelor psihologice existente între mărturia judiciară de bună credință și cea de rea credință;
- explicarea teoriilor care explică dinamica procesului de mărturie judiciară;
- ilustrarea și interpretarea consecințelor procesului de mărturie judiciară ;
- explicarea fundamentelor psihologice ale mărturiei judiciare de bună și de rea credință ;
- argumentarea ponderii pe care o are psihologia mărturiei judiciare în identificarea infractorilor sau/și profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.

Instrumental – aplicativ :

- analiza și administrarea situațiilor legate de mărturia judiciară de bună credință (de la faza *recepției senzoriale* la cea a *reactivării informațiilor*);
- elaborarea modalităților de verificare a veridicității mărturiei judiciare suspionate a fi de rea credință;
- proiectarea strategiilor și tehnicilor de securizare contra mărturilor de rea credință;
- promovarea campaniilor de informare asupra mărturilor de rea credință și modalităților de prevenire a acestora.

Atitudinale :

- manifestarea unei atitudini profesionale responsabile față de domeniul psihologiei mărturiei judiciare în calitatea acestuia de sursă informațională și instrument de intervenție ;
- conștientizare rolului pe care îl deține psihologia mărturiei judiciare în identificarea infractorilor și diminuarea ratei de infracționalitate ;
- respectarea strictă a normelor deontologice în procesul de aplicare a datelor din domeniul psihologiei mărturiei judiciare în identificarea infractorilor sau/și profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.

c) Finalitati:

la nivel de cunoaștere și înțelegere, studenții vor trebui să demonstreze că pot :

- să determine obiectul de studiu al disciplinei, istoria, structura și semnificațiile acesteia;
- să identifice metodele și tehnicile de cercetare în domeniu;
- să definească conceptele de martor și mărturie judiciară;
- să fie la curent teoriile care vizează entitatea, structura și etapele procesului de mărturie judiciară;
- să cunoască în ce rezidă specificitatea procesului de mărturie judiciară și să fie la curent cu fundamentele psihologice ale acestuia;
- să cunoască caracteristicile psihologice ale diferitelor categorii de martori;
- să cunoască modalitățile de securizare contra mărturiei de rea credință;
- să cunoască dificultățile de natură psihologică sau/și psihosociologică care aduc prejudicii procesului de mărturie judiciară.

La nivel de aplicare, studenții vor trebui să demonstreze că pot:

- explica resorturile psihologice și psihosociologice ale procesului de mărturie judiciară ;
- prezenta și fundamenta semnificațiile, construcția și efectele procesului de mărturie judiciară;
- diagnostica problemele existente în domeniul mărturiei judiciare ;
- stabili indicii de calitate ai procesului de mărturie judiciară;
- identifica și comenta factorii generatori ai mărturiilor de rea credință;
- proiecta strategii și tehnici de securizare contra mărturiilor de rea credință.

La nivel de integrare, studenții vor trebui să demonstreze că pot:

- lua atitudine față de interpretările legate de fenomenul mărturiei judiciare (de la teoriile clasice la cele contemporane);
- aborda problematica procesului de mărturie judiciară dintr-o perspectivă psihologică ;
- identifica profilul psihologic al diferitelor categorii de martori;
- identifica particularitățile specifice ale diferitelor acțiuni circumscrise procesului de mărturie judiciară;
- elabora strategii și tehnici de securizare contra mărturiei de rea credință;
- organiza și desfășura campanii de promovare a celor mai bune practici din domeniul mărturiei judiciare.

4.Distribuirea modulara a cursului

N d/r	Unitatile tematice ale cursului	Prelegeri: 10		Seminar:30	
		Aud 10	li.dir 10	Aud 30	Lid 30
1	Tema plan(puncte de reper, aplicatii practice p/u seminare)				
	<p>1. Introducere</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mărturia judiciară: aspecte noționale. • Problematika psihologică a mărturiei judiciare. • Substratul psihologic al relației procesuale „martor - magistrat”. <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic „Problematika psihologică a mărturiei judiciare”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „Mărturia judiciară și semnificațiile ei psihologice”;</p> <p>c) studii de caz cu referire la substratul psihologic al relației procesuale „ martor – magistrat”.</p>	2	2	4	4
	<p>2. Mărturia de bună credință</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mărturia de bună credință: delimitări conceptuale. • Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Teoria „unghiului de deviere”. • Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza <i>recepției senzoriale</i>. • bună credință. Faza <i>decodării informațiilor</i>. • Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza <i>stocării informațiilor</i>. • Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza <i>reactivării informațiilor</i>. <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic <i>Mărturia de bună credință</i>;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „ <i>Mărturia de bună credință și fazele ei</i>”;</p> <p>c) studii de caz asupra <i>fundamentelor psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință</i>.</p>	2	2	4	4
	<p>3. Aplicarea practică a fenomenului de reactivare informațională</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: <i>considerente de ordin general</i>. • Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: <i>recunoașterea persoanelor</i>. • Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: <i>recunoașterea cadavrelor</i>. • Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: <i>recunoașterea după fotografii</i>. 	2	2	8	8

	<p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea tabelului academic comparativ „ <i>Domeniile de aplicare practică a reactivării informațiilor</i>”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „ <i>Domeniile de aplicare practică a reactivării informațiilor</i>”;</p> <p>c) studii de caz asupra celor mai importante domenii de aplicare practică a fenomenului de reactivare informațională.</p>				
	<p>4. Mărturia de rea credință</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mărturia de rea credință: delimitări conceptuale. • Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul <i>sursei mărturiei</i>. • Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul <i>poziției martorului în raport cu părțile din proces</i>. • Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul <i>condiției socio-morale și psihocomportamentale</i>. • Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul <i>interesului manifestat de martor față de problematica probațiunii</i>. • Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul <i>bunei credințe în evaluarea mărturiei</i>. <p>Aplicații practice :</p> <p>a) elaborarea dosarului academic „ <i>Mărturia de rea credință</i>”;</p> <p>b) aplicarea testului docimologic cu tema „ <i>Mărturia de rea credință și manifestările ei</i>”;</p> <p>c) probleme și exerciții cu referire la <i>posibilitățile de evaluare a veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință</i>.</p>	2	2	6	6
	<p>5. Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în identificarea infractorilor și profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psihologia mărturiei judiciare - un domeniu în ascensiune. • Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în identificarea infractorilor. • Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional. 	2	2	8	8

6. Lucrul individual dirijat

Timpul total (ore pe semestru) al activităților de studiu individual					
<i>(completați cu zero activitățile care nu sunt cerute)</i>					
1.	<i>Descifrarea și studiul notițelor de curs</i>	4	8.	<i>Pregătire prezentări orale</i>	2
2.	<i>Studiu după manual, suport de curs</i>		9.	<i>Pregătire examinare finală</i>	2
3.	<i>Studierea bibliografiei minime indicate</i>	4	10.	<i>Consultații</i>	2
4.	<i>Documentare bibliografică suplimentară</i>	4	11.	<i>Documentare pe teren</i>	
5.	<i>Activitate specifică de pregătire (ore)</i>		12.	<i>Identificare – prelucrare surse electronice (web sit-uri)</i>	6
6.	<i>Prelucrare texte, realizare traduceri</i>	4	13.	<i>Activități specifice (elaborare dosare academice, schițe de proiect etc.)</i>	10
7.	<i>Pregătire lucrări de control</i>	2	14.	<i>Alte activități ...</i>	-
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) =			40		

7. Evaluare: *(forma, formula, exigente regulament, chestionar pentru proba evaluare finala, tematica tezelor de an)*

Forma de evaluare-examen **oral** ; formula : *media evaluarii curente/0,6+ nota ex /0,4=nota finala.*

Chestionar

pentu examenul la disciplina

Psihologia mărturiei judiciare

[Ciclul II- Studii superioare de masterat, Specializarea: Psihologie judiciară]

Titularul cursului:
Mihail Șleahțișchi,
doctor în psihologie,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

- Mărturia judiciară: aspecte noționale.
- Problematika psihologică a mărturiei judiciare.
- Substratul psihologic al relației procesuale „martor - magistrat”.
- Mărturia de bună credință: delimitări conceptuale.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Teoria „unghiului de deviere”.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *recepției senzoriale*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *expectanțională*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *afectiv - emoțională*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Efectul *halo*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *decodării informațiilor*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *stocării informațiilor*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza *reactivării informațiilor*.
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (corelația dintre *memoria de recunoaștere* și cea *reproductivă*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (problema *uitării*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (*efectul de sugestibilitate*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (*capacitatea de verbalizare a martorului*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (fenomenul de *repetiție*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (fenomenul *schimbării de rol*).
- Fundamentele psihologice ale mărturiei judiciare de bună credință. Faza reactivării informațiilor (fenomenul *presiunii sociale*).
- Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: *recunoașterea persoanelor*.
- Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: *recunoașterea cadavrelor*.
- Domenii de aplicare practică a reactivării informațiilor: *recunoașterea după fotografii*.
- Mărturia de rea credință: delimitări conceptuale.
- Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul *sursei mărturiei*.
- Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul *poziției martorului în raport cu părțile din proces*.
- Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul *condiției socio-morale și psihocomportamentale*.
- Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul *interesului manifestat de martor față de problematica probațiunii*.
- Controlul veridicității mărturiei judiciare suspicionate a fi de rea credință. Criteriul *bunei credințe în evaluarea mărturiei*.
- Psihologia mărturiei judiciare și ponderea ei în identificarea infractorilor și profilaxia acțiunilor cu caracter infracțional.